

KATHY
REICHS

NEVINNÉ
OBETE

TOP
Krimi

NEVINNÉ OBETE

Kathy Reichs

NEVINNÉ
OBETE

Z angličtiny preložili
Pavol Lukáč a Helena Šajgalíková

slovar

Copyright © 1999 by Kathleen J. Reichs
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2014
Translation © Pavol Lukáč 2014, Helena Šajgalíková 2014

ISBN 978-80-556-1076-4

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováná ani šírená v žiadnej forme, žiadnymi prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, alebo prostredníctvom súčasného, alebo budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

*Všetkým, kteří přežili Velkou sněhovou búrku
v Quebecu roku 1998.
Nous nous souvenons.*

1

Ak tam tie telá boli, nemohla som ich nájsť. Vonku zavýjal vietor. V obrovskom priestore starého kostola sa iba tajomne rozliehalo škrabkanie mojej lopatky, bzukot prenosného generátora a ohrievača. Vysoko hore škriabali na zadebné okná konáre, klavé prsty na preglejkových tabuliach.

Za mnou stála skupinka ľudí, navzájom sa nedotýkali, päste zovreté vo vrečkách. Počula som, ako prestupujú z nohy na nohu. Čižmy na zmrznutej zemi chrapčali. Nikto nerozprával. Mráz nás nútil mlčať.

Sledovala som, ako kužeľ zeminy mizne v jemnom site, cez ktoré som ho preosiala. Zrnitá spodná pôda bola príjemným prekvapením. Podľa povrchu som usudzovala, že pôda bude tvrdá ako kameň až po hrob. Ostatné dva týždne však bolo v Quebecu neobyčajne teplo, sneh sa roztopil a zem rozmrzla. Tempe má, ako vždy, šťastie. Hoci závan jari okamžite rozdrvil ďalší arktický úder, po krátkom období teplého počasia zostala pôda mäkká a ľahko sa v nej kopalo. Dobré. Minulú noc klesla teplota na mínus sedemnásť. Hrôza. Hoci pôda nestačila znovu zamrznúť, vzduch bol ľadový. Prsty som mala také skrehnuté, že som ich takmer nemohla ohnúť.

Kopali sme už druhé koryto. V site nebolo nič, len ploskáče a úlomky hornín. V takejto hĺbke som si od toho veľa nesľubovala, ale človek nikdy nevie. Ešte ma čakala exhumácia, ktorá zatiaľ prebiehala podľa plánu.

Obrátila som sa k mužovi v čiernej vetrovke a v čapici s brmbolcom na hlave. Obuté mal čierne kožené čižmy zasňurované až po kolená, ponad ktoré mal vyhrnuté dvojce podkolienky. Jeho tvár mala farbu paradajkovej polievky.

„Ešte pár centimetrov.“ Urobila som posunok dlaňou, ako by som hladila mačku. Pomaly. Len pomaly.

Muž prikývol, potom zapichol rýľ s dlhou rúčkou do ko-ryta a zavzdychal ako Monika Selešová pri prvom podaní.

„*Par pouces!*“ Odsekla som a schmatla lopatu. Po centimetroch! Ešte raz som naznačila krájanie ako po celé predpoludnie. „Musíme ju odkrajsť po tenkých vrstvách.“ Zopakovala som znovu pomalou, dôkladnou francúzštinou.

Ten chlap si očividne myslel niečo iné. Možno za to mohla jednotvárnosť práce, ktorú mal vykonať, možno skutočnosť, že vykopáva mŕtvolu. Paradajková polievka to jednoducho chcela mať z krku a zmiznúť.

„Guy, prosím ťa, skúsiš to ešte?“ ozval sa mužský hlas za mojím chrbtom.

„Áno, otče.“ Zamrmlanie.

Guy sa znovu pustil do práce, a hoci krútil hlavou, odkrojil zem tak, ako som mu ukazovala, a hodil ju na sito. Presunula som pohľad z čiernej hliny na jamu a pátrala som po známkach, ktoré by naznačovali, že sa blížime k hrobu.

Pracovali sme už štyri hodiny a za chrbtom som cítila napätie. Prestupovanie mníšok naberalo na tempe. Obrátila som sa a venovala im pohľad, ktorý, ako som dúfala, ich povzbudí. Pery som však mala také stuhnuté, že sa to dalo ťažko odhadnúť.

Hľadalo na mňa šesť tvárí skrútených od zimy a nedočkavosti. Pred každou sa objavil a hneď zasa zmizol obláčik pary, šesť tvárí sa na mňa usmialo. Cítila som, že sa modlia.

O deväťdesiat minút neskôr sme boli v hĺbke meter a pol. Rovnako ako v prvej, aj v tejto jame bola iba hlina. Bola som presvedčená, že mám omrznuté všetky prsty na nohách, a Guy bol už zrelý na to, aby priniesol zbýjačku. Nadišiel čas preskúpiť sily.

„Otče, myslím, že by sme mali znovu skontrolovať pohrebné záznamy.“

Na chvíľu zaváhal. Potom povedal: „Áno. Samozrejme. Samozrejme. A nikomu z nás neuškodí káva a obložené chlebíčky.“

Kňaz vykročil k dreveným dverám na druhom konci opusteného kostola a mníšky ho nasledovali, opatrne krá-

čajúc po hrboľatej zemi. Biele závoje mali všetky v rovnakom oblúku rozprestreté na chrbtoch čiernych vlnených kabátov. Tučniaky. Ktože ich tak nazval? Blues Brothers.

Zhasla som prenosné svetlomety a s očami upretými na zem som sa pridala k nim. Prekvapili ma úlomky kostí, uviaznuté v hlinenej dlážke. Výborne. Kopali sme na jednom mieste v celom kostole, kde neboli hroby.

Otec Ménard otvoril jedny z dverí a všetci sme v zástupe vyšli na denné svetlo. Oči potrebovali chvíľu, aby sa prispôbili. Obloha bola olovená a zdalo sa, že objíma všetky veže kláštorného komplexu. Z Vavrineckých vrchov vial studený vietor, trepotajúc goliermi a závoji.

Naša malá skupinka sa pustila proti vetru a všetci sme prešli k neďalekej budove, ktorú postavili z rovnakého sivého kameňa ako kostol, ibaže bola menšia. Po schodoch sme vyšli na bohato vyrezávanú drevenú verandu a vošli dnu bočným vchodom.

Vnútri bolo teplo a sucho, po štipľavom mraze to bolo príjemné. Cítila som čaj, naftalín a roky vyprázaného jedla.

Ženy si bez slova vyzuli čižmy, jedna po druhej sa na mňa usmiali a zmizli vo dverách napravo, práve keď do vstupnej haly šuchtavo vošla drobná mníška v obrovskom lyžiarskom pulóvri. Cez hrudník jej skákal rozmazaný hnedý sob a mizol pod závojom. Spoza hrubých okuliarov na mňa zažmurkala a natiahla ruku, aby mi odložila vetrovku. Zaváhala som, lebo som sa bála, že pod jej váhou stratí rovnováhu a skláti sa na vydlaždičkovanú podlahu. Rozhodne pokývala hlavou a gestom ruky ma popohnala, takže som vyklzla z vetrovky a aj s čiapkou a rukavicami som jej ju položila do náručia. Bola to najstaršia živá bytosť, akú som kedy videla.

Slabo osvetlenou chodbou sme s otcom Ménardom prešli do malej pracovne. Vzduch tu páchol starým papierom a školským lepidlom. Nad stolom visel kríž, ktorý bol taký veľký, že mi nešlo do hlavy, ako ho dostali cez dvere. Tmavý dubový obklad siahla takmer po strop. Spod plafónu civali dolu sochy s tvármi rovnako zachmúrenými ako socha na kríži.

Otec Ménard si sadol na jednu z drevených stoličiek za stolom a druhú ponúkol mne. Šušťanie sutany. Hrkot ru-

ženca. Na chvíľu som sa vrátila do St. Barnabasa. Znovu v otcovej pracovni. Znovu problémy. Prestaň, Brennanová. Máš vyše štyridsať a si profesionálka. Súdna antropologička. Títo ľudia si ťa zavolali, lebo potrebujú tvoje odborné vedomosti.

Kňaz zobral zo stola nejakú knihu viazanú v koži, otvoril ju na strane so zelenou látkovou záložkou a položil medzi nás. Zhlboka sa nadýchol, našpúlil pery a vydýchol nosom.

Ten nákres som už poznala. Bola to tabuľka rozdelená na obdĺžniky. V niektorých boli čísla, v iných mená. Deň predtým sme nad nimi strávili celé hodiny, porovnávali opisy hrobov a záznamy o nich s umiestnením v tabuľke. Potom sme ich všetky vymerali a presne označili jednotlivé miesta.

Sestra Élisabeth Nicoletová mala ležať v druhom rade od severnej steny kostola v tretej parcele od západného konca. Rovno vedľa matky Aurélie. Ale nebola tam. Na svojom mieste nebola ani Aurélie.

Ukázala som na hrob v tom istom kvadrante, ale o niekoľko radov nižšie vpravo. „Dobre, zdá sa, že Raphael tam je.“ Potom nižšie v tom istom rade. „A Agathe, Véronique, Clément, Marthe a Eléonore. To sú hroby zo štyridsiatych rokov devätnásteho storočia, však?“

„C'est ça.“

Prešla som prstom k tej časti nákresu, ktorá zodpovedala juhozápadnému rohu kostola. „A toto sú najnovšie hroby. Značky, ktoré sme našli, súhlasia s vašimi záznamami.“

„Áno. Tie hroby boli posledné, tesne predtým než kostol zavreli.“

„Zavreli ho roku 1914.“

„Tisíc deväťsto štrnásť. Áno, 1914.“ Mal čudný zvyk opakovať slová a vety.

„Élisabeth zomrela roku 1888?“

„C'est ça, 1888. Matka Aurélie roku 1894.“

Nedávalo to zmysel. Po tých hroboch by tam mali byť nejaké stopy. Artefakty z hrobov z roku 1840 boli na svojom mieste. Pri prieskume v tejto oblasti sa našli úlomky dreva a kovania z rakiev. Predpokladala som, že v tomto chránenom prostredí v kostole a pri takomto type pôdy by

kostry mali byť v pomerne dobrom stave. Kde teda sú Élisabeth a Aurélie?

Do pracovne vošla stará mníška s táckou so sendvičmi a s kávou. Od pary zo šálok sa jej zarosili okuliare, takže kráčala krátkymi, trhanými krokmi, pričom vôbec nezdvíhala nohy. Otec Ménard vstal a zobral jej tácku.

„*Merci*, sestra Bernarda. To je veľmi milé. Veľmi milé.“

Mníška pomaly prikývla a odšuchtala sa von bez toho, aby si vyčistila okuliare. Pozorovala som ju a pritom som si upila z kávy. Jej plecيا neboli oveľa širšie ako moje zápästie.

„Koľko rokov má sestra Bernarda?“ opýtala som sa a zobrala som si *croissant*. Lososový šalát a zvädnutý šalát.

„Nie sme si celkom istí. Bola v kláštore, už keď som sem začal chodiť ako dieťa, pred vojnou. Teda pred druhou svetovou. Potom učila na zahraničných misiách. Dlhý čas pôsobila v Japonsku, potom v Kamerune. Predpokladáme, že má vyše deväťdesiat.“ Uchlipol si kávy. Srk.

„Narodila sa v nejakej dedinke v Saguenay a tvrdí, že do kláštora vstúpila, keď mala dvanásť.“ Srk. „Dvanásť. Na quebeckom vidieku nemali vtedy veľmi presné záznamy. Nie veľmi presné.“

Odhryzla som si zo sendviča a znovu som do dlaní chytila šálku s kávou. Lahodné teplo.

„Otče, máte aj nejaké iné záznamy? Staré listy, dokumenty, čokoľvek, čo by nás mohlo zaujímať?“ Pohýbala som prstami na nohách. Nič som necítila. Ukázal na hrbu papierov na stole a mykol pleciami. „Toto je všetko, čo mi dala sestra Julienne. Je to kláštorná archivárka, viete.“

„Áno.“

So sestrou Julienne sme viedli dlhé rozhovory a korešpondenciu. V súvislosti s týmto projektom ma oslovila práve ona. Hneď ma veľmi zaujal. Tento prípad bol iný ako bežná forenzná práca s pomerne čerstvými mŕtvolami, ktoré napokon skončia na súdnom. Arcidiecéza ma požiadala, aby som exhumovala pozostatky svätice. No, v skutočnosti nebola svätá. Ale o to práve išlo. Élisabeth Nicoletová mala byť vyhlásená za blahorečenú. Ja som mala nájsť jej hrob a potvrdiť, že kosti z neho patria jej. O blahorečenie sa mal postarať Vatikán.

Sestra Julianne ma ubezpečila, že záznamy sú v poriadku. Všetky hroby v starom kostole boli katalogizované a zmapované. Posledný pohreb sa konal roku 1911. Kostol bol po požiari v roku 1914 uzavretý a zapečatený. Nahradil ho väčší a stará budova sa už potom nepoužívala. Uzavreté pohrebisko. Dobrá dokumentácia. Maličkosť.

Kde je teda Élisabeth Nicoletová?

„Asi by nezaškodilo opýtať sa. Možno existuje niečo, čo vám sestra Julianne nedala, lebo to nepokladala za dôležité.“

Už chcel čosi povedať, ale rozmyslel si to. „Som si úplne istý, že mi dala všetko, ale opýtam sa. Sestra Julianne trávi veľmi veľa času výskumom týchto vecí. Veľmi veľa.“

Sledovala som ho, ako vyšiel von, a dojedla som *croissant*. Potom som zjedla ešte jeden. Sadla som si do tureckého sedu, stiahla nohy pod seba a masírovala som si prsty na nohách. Dobré. Opäť som si ich začínala cítiť. Popíjajúc kávu zobrala som zo stola akýsi list.

Už som ho čítala. 4. augusta 1885. V Montreale zúrili kiahne. Sestra Élisabeth Nicoletová písala biskupovi Édouardovi Fabremu, aby tým farníkom, ktorí sú zdraví, nariadil očkovanie a chorých poslal do mestskej nemocnice. List bol napísaný úhladným rukopisom čudnou a zastaranou francúzštinou.

V kláštore Nepoškvrneného počatia Panny Márie vládlo úplné ticho. Zamyslela som sa. Rozmýšľala som o iných exhumáciách. Policajt v St. Gabriel. Na tomto cintoríne boli rakvy naskladané tri na sebe. Monsieur Beauprého sme napokon našli štyri hroby od označeného miesta úplne dolu, nie hore. A potom ten chlap z Winston-Salemu, čo nebol vo svojej rakve. Bola v nej žena v dlhých kvietkovaných šatách. Na cintoríne tak vznikol dvojnásobný problém. Kde je zosnulý? A komu patrí telo v rakve? Príbuzným sa už nikdy nepodarilo preniesť pozostatky starého otca do Poľska a len čo som odišla, vytiahli do boja právnici.

Kdesi v diaľke zazvonil zvon a z chodby sa ozvali suchtavé kroky. Stará mníška išla za mnou.

„*Serviettes*,“ zakvílila. Myklo ma a vyliala som si kávu na rukáv. Kde sa v takej útlej bytosti zobral taký silný hlas?

„*Merci*.“ Natiahla som sa po servítku.

Vôbec si ma nevšímala, podišla ku mne a začala mi drhnúť rukáv. Z pravého ucha jej vytrčal načúvací prístroj. Cítila som jej dych a videla som jemné biele chĺpky, ktoré jej lemovali bradu. Voňala vlnou a ružovou vodou.

„No, *voilà*. Keď prídete domov, vyperte si to. V studenej vode.“

„Áno, sestra.“ Podvedomie.

Zrak jej padol na list, ktorý som mala v ruke. Našťastie nebol od kávy. Naklonila sa bližšie.

„Élisabeth Nicoletová bola výnimočná žena. Božia žena. Taká čistá. Taká prísna.“ *Pureté. Austérité.* Jej francúzština znela tak, akoby niekto nahlas čítal Élisabethine listy.

„Áno, sestra.“ Opäť som mala deväť rokov.

„Bude svätá.“

„Áno, sestra. Preto sa usilujeme nájsť jej kosti. Aby sa im dostalo patričnej opatery.“ Nebola som si celkom istá, čo v prípade svätcov znamená patričná opatera, ale vyznelo to správne.

Vytiahla som nákres a ukázala jej ho. „Toto je starý kostol.“ Našla som rad pri severnom múre a ukázala na jeden obdĺžnik. „Toto je jej hrob.“

Stará mníška dlho skúmala mriežku, okuliare len pár milimetrov od papiera.

„Tam nie je,“ zakričala.

„Prosím?“

„Tam nie je.“ Hrčovitým prstom poklepala po obdĺžniku. „To nie je správne miesto.“

V tej chvíli sa vrátil otec Ménard. Prišla s ním vysoká mníška s hustým čiernym obočím, ktoré sa jej spájalo nad nosom. Kňaz mi predstavil sestru Julienne, ktorá zdvihla zopäté ruky a usmiala sa.

To, čo povedala sestra Bernarda, nebolo treba vysvetľovať. Nepochybne ju počuli, keď boli na chodbe. Asi ju bolo počuť až v Ottawe.

„To nie je správne miesto. Hľadáte na nesprávnom mieste,“ zopakovala.

„Čo tým chcete povedať?“ opýtala sa Julienne.

„Hľadajú na nesprávnom mieste,“ rázne zopakovala.

„Tam nie je.“

Otec Ménard a ja sme na seba pozreli.

„Tak kde je, sestra?“ opýtala som sa.

Opäť sa naklonila nad nákres a ukázala na juhovýchodný kút kostola. „Tu. S matkou Aurélie.“

„Ale, ses...“

„Presťahovali ich. Dali im nové rakvy a pochovali ich pod taký zvláštny oltár. Tam.“

Opäť ukázala na juhozápadný kút.

„Kedy?“ opýtali sme sa naraz. Sestra Bernarda zatvorila oči. Vráskavé pery sa jej pohybovali, ako mlčky počítala.

„V tisíc deväťsto jedenástom. V roku, keď som sem prišla ako novicka. Pamätám si to, lebo o niekoľko rokov nato kostol vyhorel a oni ho zadebnili. Ja som mala za úlohu chodiť dnu a dávať im na oltár kvety. Nerobila som to rada. Je to strašidelné chodiť tam osamote. Ale robila som to v mene Božom.“

„Čo sa stalo s tým oltárom?“

„Zobrali ho preč niekedy v tridsiatych rokoch. Teraz je v Kaplnke svätého Jezuliatka v novom kostole.“ Zložila servítku a začala zbierať kávový riad. „Tie hroby boli označené tabuľou. Dnes tam už nikto nechodí. Tabuľa je dávno preč.“

Pozrela som na otca Ménarda. Mierne pokrčil plecami.

„Sestra,“ povedala som, „myslíte, že by ste nám vedeli ukázať, kde je Élisabethin hrob?“

„*Bien sur.*“

„Hneď teraz?“

„Prečo nie?“ Hrkot porcelánu.

„Riad nechajte tak,“ povedal otec Ménard. „Sestra, prosím vás, obujte si čižmy, oblečte kabát a môžeme ísť.“

O desať minút nato sme už boli znova v kostole. Počasie sa neumúdrilo a bolo ešte chladnejšie a vlhšie ako ráno. Ani vietor neprestal úplne zavýjať. Konáre neprestajne klepotali o strechu.

Sestra Bernarda neisto vykročila naprieč kostolom. Otec Ménard a ja sme ju z oboch strán podporovali. Pod niekoľkými vrstvami oblečenia sa zdala krehká a ľahká ako pierko.

Mníšky išli za nami vo svojom diváckom hlúčiku, sestra Julianne mala stenografický blok a pero. Guy sa držal vzadu.

Sestra Bernarda zastala pred výklenkom v juhovýchodnom kúte. Na závoji mala ešte natiahnutú ručne pletenú žltozelenú čiapku zaviazanú pod bradou. Sledovali sme, ako sa jej hlava otáča zo strany na stranu, ako hľadá značky, aby sa zorientovala. Všetky pohľady sa upierali na jediný farebný bod v pochmúrnych útrobach kostola.

Naznačila som Guyovi, aby prestavil svetlo. Sestra Bernarda si nás nevšímala. Po chvíli odstúpila od steny. Hlava vľavo, hlava vpravo, hlava vľavo. Hore. Dolu. Ešte raz si skontrolovala, kde stojí, a opäťkom čižmy vyryla do zeme čiaru. Alebo sa o to aspoň pokúsila.

„Tu je.“ Vysoký hlas sa odrazil od kamenných múrov.
„Ste si istá?“

„Tu je.“ Sestre Bernarde nechýbalo sebavedomie. Všetci sme pozreli na značku, ktorú urobila.

„Sú v malých rakvách. Nie v normálnych. Zostali z nich len kosti, takže sa všetko zmestilo do malých rakiev.“ Natiahla tenké ruky, aby naznačila akoby detské rozmery. Ruka sa jej zachvela. Guy namieril svetlo na bod pri jej nohách.

Otec Ménard poďakoval starej mníške a požiadal dve zo sestier, aby jej pomohli späť do kláštora. Pozorovala som ich, ako sa vzdávali. Vyzerala medzi nimi ako dieťa. Bola taká malá, že obrubu kabáta takmer vliekla po zemi.

Požiadala som Guya, aby na nové miesto priniesol aj druhý svetlomet. Potom som si z predošlého miesta priniesla sondu, jej hrot som priložila k miestu, ktoré označila sestra Bernarda, a oprela som sa o držadlo tvarované do T. Nič. Toto miesto bolo menej rozmrznuté. Používala som dutú sondu, aby som niečo dolu nepoškodila, a jej okrúhla špička neprechádzala sčasti zmrznutou vrchnou vrstvou ľahko. Skúsila som to znovu, tentoraz silnejšie.

Opatrne, Brennanová. Určite ich nepoteší, keď rozbiješ okienko na rakve. Alebo úbohej mníške vyvrátaš dieru do lebky.

Stiahla som si rukavice, uchopila rúčku sondy a zatlačila. Tentoraz povrch povolil a cítila som, ako sonda preniká spodnou vrstvou pôdy. Potlačila som nutkanie všetko urýchliť a so zavretými očami som podľa citu hľadala drobné rozdiely v zložení pôdy. Menší odpor mohol zna-

menať prevzdušnený priestor, v ktorom sa niečo rozložilo. Väčší odpor mohol znamenať, že v zemi je kosť alebo nejaký artefakt. Nič. Vytiahla som sondu a celý proces som zopakovala.

Pri treťom pokuse som pocítila odpor. Vytiahla som sondu a znovu ju zasunula do zeme o pätnásť centimetrov napravo. Znovu kontakt. Kúsok pod povrchom bolo čosi tuhé.

Kňazovi a mníškam som ukázala vztýčený palec a požiadala som Guya, aby priniesol sito. Odložila som sondu a pomocou lopatky s tupými hranami som začala zoškraľbovať tenké pásy zeminy. Centimeter po centimetri som odlupovala pôdu, hádzala ju na sito a pohľadom striedavo kontrolovala kôpku zeminy a jamu. V priebehu polhodiny som mala pred sebou to, čo som hľadala. Posledné dve lopaty boli tmavé, oproti červenohnedej zemine v site až čierne.

Vymenila som lopatu za murársku lyžicu, zohla som sa k jame, opatrne som začala oškrabávať dno, odstraňovať z neho voľné častice a zarovnávať ho. Takmer okamžite som zbadala tmavý ovál. Škrvna bola približne meter dlhá. Jej šírku som mohla iba odhadovať, pretože ležala do polovice zakrytá neodhrnutou zeminou.

„Niečo tu je,“ povedala som a vystrela som sa. Dych mi zostal visieť pred tvárou.

Mníšky aj kňaz odrazu pristúpili bližšie a civeli do jamy. Špičkou lyžice som naznačila obrisy oválu. V tej chvíli sa k hlúčiku pridali aj mníšky, ktoré odprevadili sestru Bernardu.

„Mohol by to byť hrob, ale pripadá mi trochu malý. Kopala som trochu vľavo, takže túto časť budem musieť odstrániť.“ Ukázala som na miesto, kde som čupela. „Budem kopať mimo hrobu a postupovať dolu a dovnútra. Postupne tak odhalíme bok rakvy. Pri takomto kopaní tak nebolí chrbát. A vonkajšie koryto nám zároveň umožní vytiahnuť rakvu z boku, ak by to bolo nutné.“

„Čo znamená tá škrvna?“ opýtala sa jedna mladá mníška s tvárou skautky.

„Keď sa rozkladá niečo s vysokým organickým obsahom, pôda zostáva tmavšia. Škrvna môže pochádzať z drevenej rakvy alebo kvetov, ktoré boli zahrabané s ňou.“ Pro-

ces rozkladu sa mi vysvetľovať nechcelo. „Zafarbenie je takmer vždy prvou známkou hrobu.“

Dve mníšky sa prežehnali.

„Je to Élisabeth, alebo matka Aurélie?“ opýtala sa jedna staršia mníška. Jedným spodným viečkom jej mierne šklblo.

Posunkom som jej naznačila, že nemám ani potuchy. Natiahla som si rukavice a začala som odhadzovať hlinu ponad pravú polovicu škvry, čím som rozširovala jamu smerom von, aby som odkryla ovál a šesťdesiatcentimetrový pás pozdĺž jeho pravej strany.

Zasa bolo počuť iba oškrabovanie a osievanie. Potom sa ozvalo:

„Nie je tam niečo?“ Najvyššia z mníšok ukázala na sito. Vstala som, aby som sa pozrela, vďačná, že mám dôvod vystrieť sa.

Mníška ukazovala na malý červenohnedý úlomok.

„To viete, do pe... Pravdaže je, sestra. Zdá sa, že je to drevo z rakvy.“

Vybrala som zo svojich zásob štós papierových vrecúšok, na jedno z nich som napísala dátum, miesto a ďalšie dôležité údaje, vložila som ho do sita, ostatné som položila na zem. Prsty som už mala úplne skrehnuté.

„Najvyšší čas pustiť sa do práce, dámy. Sestra Julienne, vy zaznamenáte všetko, čo nájdeme. Napíšte to na vrecúško a zapíšte do denníka, presne tak, ako sme sa dohodli. Sme na...“ pozrela som do jamy, „približne na úrovni šesťdesiat centimetrov pod povrchom. Sestra Marguerite, urobili by ste pár snímok?“

Sestra Marguerite prikývla a zdvihla fotoaparát.

Po dlhých hodinách pozorovania sa s nadšením pustili do práce. Ja som odhadzovala hlinu, sestry Viečková a Skautka osievali. Objavovali sa ďalšie a ďalšie fragmenty a onedlho sa v mastnej pôde objavil obrys. Drevo. Veľmi poškodené. Nanič.

Lyžicou a holými rukami som ďalej odhrabávala to, čo som dúfala, že bude rakva. Hoci bolo pod nulou a z prstov na rukách aj nohách sa mi úplne vytratil cit, pod vetrovkou som sa potila. Prosím, len nech je to ona, prebleslo mi myslou. Kto sa v tej chvíli modlil?

Ako som po centimetroch rozširovala jamu smerom na sever a nachádzala ďalšie kusy dreva, predmet sa rozšíril. Pomaly sa začínali črtáť jeho obrysy: šesťuholník. Tvar rakvy. Musela som sa premáhať, aby som nezvolala „Aleluja“! Do kostola by sa to hodilo, ale nie je to profesionálne, povedala som si.

Opatrne som hrst po hrsti odhrňala hlinu, až kým nebolo jasne vidieť jeho hornú časť. Bola to malá rakva a ja som postupovala zdola hore. Odložila som lyžicu a zobrala si štetec. Môj pohľad sa stretol s pohľadom jednej z osieváčiek. Usmiala som sa. Aj ona sa usmiala. Jej pravé viečko sa roztancovalo.

Znovu a znovu som prechádzala štetcom po drevenom povrchu a opatrne odstraňovala za desaťročia stvrdnutú zeminu. Už sa nikto nepozeral. Postupne sa na vekú rakvu objavil vyvýšený predmet. Presne nad najširším miestom. Presne tam, kde by mohla byť tabuľa. Srdce sa mi divoko roztancovalo.

Odmetala som hlinu z predmetu, až kým sa nedal jasne rozoznať. Bol oválny, kovový, s ozdobnými okrajmi. Pomocou zubnej kefky som jemne očistila jeho povrch. Objavili sa písmená.

„Sestra, mohli by ste mi podať baterku? Z batoha?“

Všetci sa opäť naraz naklonili nad jamu. Ako tučniaky nad prierubou. Baterkou som zasvietila na tabuľku. „*Élisabeth Nicoletová – 1846 – 1888. Femme contemplative.*“

„Mám ju,“ povedala som len tak všeobecne.

„Aleluja!“ zvolala sestra Skautka. Toľko k cirkevnej etike.

Ďalšie dve hodiny sme exhumovali Élisabethine pozostatky. Mníšky a aj otec Ménard sa tejto úlohy ujali ako študenti pri svojej prvej exhumácii. Habity a sutana len tak svišťali okolo mňa, ako všetci osievali hlinu, naplňali, označovali a ukladali vrecia a všetko zaznamenávali na film. Hoci neochotne, pomáhal aj Guy. Bola to najčudnejšia skupina, akú som kedy riadila.

Vyzdvihnutie rakvy nebolo ľahké. Hoci bola malá, drevo bolo veľmi poškodené a dovnútra sa dostala hlina, čo zvýšilo jej váhu asi na desať ton. Bočné koryto bolo dobrý nápad, aj keď som trochu podcenila priestor, ktorý sme potrebova-

li. Vonkajší okraj sme museli rozšíriť približne o šesťdesiat centimetrov, aby sme pod rakvu mohli zasunúť preglejku. Napokon sa nám ju pomocou tkaného polypropylénového lana podarilo zdvihnúť.

*

O pol šiestej sme už úplne vyčerpaní popíjali v kláštornej kuchyni kávu a čakali sme, kedy nám rozmrznú tváre a prsty na nohách a rukách. Élisabeth Nicoletová a jej rakva boli spolu s mojím náradím zamknuté v úložnom priestore arcidiecéznej dodávky. Na druhý deň ich Guy odvieze do laboratória súdneho lekárstva, kde pracujem ako súdna antropologička pre provinciu Quebec. Keďže mŕtvolý slávnych nemajú štatút súdnych prípadov, musela som si v úrade koronera zabezpečiť zvláštne povolenie, aby som analýzu mohla vykonať práve na tomto mieste. Na tieto kosti som mala vyhradené dva týždne.

Položila som šálku a so všetkými sa rozlúčila. Znovu. Sestry mi znovu poďakovali, napäto sa usmievali, lebo si už robili starosti o moje zistenia.

Otec Ménard ma odprevadil k autu. Zotmelo sa a vo vzduchu poletoval sneh. Mala som pocit, že vločky, ktoré mi dopadajú na líca, sú akési čudne horúce.

Kňaz sa ma ešte raz opýtal, či radšej neprenocujem v kláštore. Za jeho chrbtom sa ligotal sneh, ktorý poletoval vo svetle dopadajúcom z verandy. Znovu som odmietla. Ešte niekoľko rád na cestu a už som sedela v aute.

Po dvadsiatich minútach na dvojprúdovej ceste som svoje rozhodnutie začala ľutovať. Vločky, ktoré predtým lenivo poletovali vo svetle mojich reflektorov, sa zmenili na súvislú záclonu. Cestu a stromy na oboch stranách zahalovala biela blana, ktorá sa každou sekundou stávala nepriehľadnejšou.

Obidvoma rukami som zovrela volant, dlane v rukavičkách studené a vlhké. Spomalila som na šesťdesiat. Päťdesiat. Každú chvíľu som skúšala brzdy. Aj keď som už nejaký čas bývala v Quebecu, nikdy som si nezvykla na jazdenie v zime. Pokladám sa za odolnú, no len čo si sadnem za volant, je zo mňa strachopud. Ešte stále reagujem na zimné